

Asia: VN/2080/2021-PLM-70

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetus, lainsäädännön valmistelu, II lausuntokierros

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Väylävirasto toteaa, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetyn sääntelyn suhdetta vaarallisten aineiden kuljetusta koskevaan EU-lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimusjärjestelmiin ei ole esitysluonnoksessa käsitelty, minkä vuoksi sääntelyn lähtökohtia ja reunaehtoja on osin hankala hahmottaa. Esimerkiksi VAK-direktiivin 1 artiklan mukaan direktiiviä ei sovelleta vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja sisävesikuljetuksiin, joihin käytetään asevoimille kuuluvia tai niiden vastuulla olevia ajoneuvoja, vaunuja tai sisävesialuksia. Väylävirasto katsoo, että selvyiden vuoksi esitysluonnoksen yleisperusteluissa voisi tuoda esiin, missä määrin ehdotettu Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva lainsäädäntö perustuu ylikansalliseen sääntelyyn ja miltä osin kansallisiin tarpeisiin.

Väylävirasto kiinnittää huomiota esitysluonnoksessa valittuun sääntelyratkaisuun, jonka perusteella esitetty laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa (jäljempänä PV-VAK-laki) toistaa pitkälti vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023, jäljempänä VAK-laki) säännöksiä täsmälleen samansisältöisenä. Väylävirasto toistaa edellisellä lausuntokierroksella esittämänsä näkemyksen siitä, ettei ole tarkoituksenmukaista antaa identtistä sääntelyä seikoista, jonka olemassa olevan sääntelyn voidaan jo katsoa kattavan. Lakiin voisi sen sijaan toiston välttämiseksi sisällyttää vain sellaiset Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toimintaa koskevat säännökset, joita VAK-laki ei kata tai jotka poikkeavat VAK-laista ja että muilta osin viitattaisiin VAK-lakiin ja sen soveltamiseen. Hallituksen esitysluonnoksessa (s. 31) on tältä osin todettu, ettei tällaista sääntelytapaa ole katsottu mahdolliseksi valita, sillä VAK-laki sulkee Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen kuljetukset yksiselitteisesti lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Väylävirasto toteaa, että vaikka viittaustekniikan käyttö mahdollisesti edellyttäisi VAK-lain soveltamisalan täsmentämistä, se voisi joka tapauksessa keventää vaarallisten aineiden kuljetusta koskevaa sääntelykokonaisuutta. Nyt valittu sääntelyrakenne johtaa siihen, että esitetyssä

erityislaissa joudutaan mittavasti toistamaan VAK-lain sääntelyä. Väylävirasto myös huomauttaa, että viittaustekniikka on omaksuttu esim. esitetyn PV-VAK-lain 61 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan lain mukaisissa vaarallisten aineiden tiekuljetuksissa sovellettaisiin VAK-lain 55 §:n nojalla annettuja reittirajoituksia. Lisäksi PV-VAK-lain lukuisissa pykälissä viitataan Liikenne- ja viestintäministeriön VAK-lain nojalla antamiin määräyksiin ja niiden soveltamiseen Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetuksissa. Tämä ei vaikuta johdonmukaiselta ottaen huomioon, ettei näiden määräysten antamiseen valtuuttavien VAK-lain säännösten soveltaminen olisi kuitenkaan mahdollista.

PV-VAK-lain 2 §:n 2 momentissa vaarallisten aineiden rautatiekuljetukset olisi rajattu lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tätä on perusteltu sillä, ettei Puolustusvoimilla ja Rajavartiolaitoksella ole omia vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia. Toisaalta PV-VAK-lain 1 §:n 1 momentin ja 6 §:n 4 momentin mukaan lakia sovellettaisiin sellaisiin Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen kuljetuksiin, joita toteuttavat Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen lukuun kolmas osapuoli, kun kyseessä on lain 6 §:n mukainen valmiuden kohottaminen tai poikkeusolot. Väylävirasto toteaa olevan epäselvää, voisiko 6 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa kyse olla myös rautatiekuljetuksista ja onko tällöin tarkoitus soveltaa VAK-lakia PV-VAK-lain sijaan. Väylävirasto katsoo, että lakien keskinäistä suhdetta 6 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa olisi syytä selvittää kummankin lain soveltamisalasäännöksissä. Valtion rataverkon haltijana Väylävirasto korostaa, että toiminnan lainmukaisuuden ja siihen kohdistuvien vaatimusten arvioimiseksi on olennaista, että kulloinkin voidaan selkeästi osoittaa, mitä lakia rataverkolla tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen sovelletaan. Lisäksi Väylävirasto huomauttaa, että PV-VAK-lain 3 §:stä puuttuu viittaus VAK-lakiin, vaikka se on vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva yleislaki ja vaikka VAK-lakiin viitattaisiin myös useissa PV-VAK-lain säännöksissä.

Väylävirasto katsoo, että PV-VAK-lain 6 luvussa käytetyt tilapäisen säilytyksen paikan sekä toistuvan tilapäisen säilytyksen paikan käsitteet tulisi määritellä myös laissa. Käsitteet on määritelty perusteluissa, mutta säännöksissä niitä käytetään osittain ristiriitaisesti (vrt. esim. PV-VAK-lain 34 §:n 1 momentti ja 37 §:n 1 momentti). Lisäksi laissa on käytetty käsitettä toistuva kiinteä tilapäisen säilytyksen paikka, mutta sitä ei ole määritelty eikä sen suhde em. muihin paikkoihin käy esityksestä ilmi.

Kuistio Laura

Särkkä Ella
Väylävirasto